

הודעה לתקשורת

אתר: www.cbs.gov.il דוא"ל: info@cbs.gov.il פקס: 02-6521340

ירושלים, י"ד באב, תשע"ט
15 באוגוסט 2019
246/2019

אפיון וסיווג של אזורים סטטיסטיים בתוך עיריות ומועצות מקומיות לפי הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה 2015

Characterization and Classification of Statistical Areas Within Municipalities and Local Councils by the Socio-Economic Level of the Population 2015

אזור סטטיסטי הוא יחידה גאוגרפית קטנה והומוגנית ככל האפשר שבאמצעותה ניתן לשקף את המאפיינים הייחודיים של אזורים בתוך יישוב. יישובים שבהם יותר מ-10,000 תושבים מחולקים לאזורים סטטיסטיים (יחידות שטח רציפות) שמונים בדרך כלל 3,000-5,000 תושבים.

- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מציגה מדד חברתי-כלכלי של אוכלוסייה בשנת 2015 ברמה של אזור סטטיסטי בתוך עיריות ומועצות מקומיות. מדד זה מבוסס על נתונים ממקורות מינהליים, והוא מרחיב ומשלים את המדד החברתי-כלכלי 2015 ברמה של רשות מקומית וברמה של יישוב שפורסם בנובמבר 2018 (הפרסום המלא כולל הסברים ושיטות הועלה לאחרונה לאתר הלמ"ס). המדד לאזורים הסטטיסטיים הוא בר-השוואה עם המדד שחושב עבור הרשויות המקומיות ועבור היישובים בתוך המועצות האזוריות.
- ישנם 117 עיריות ומועצות מקומיות עם יותר מ-10,000 תושבים שמחולקים לאזורים סטטיסטיים, מתוכם 79 יישובים יהודיים ומעורבים ו-38 יישובים ערביים ודרוזים. עיגון¹ של אוכלוסיית 2015 לאזורים סטטיסטיים (קישור כתובות למרחב) קיים לכל 79 היישובים היהודיים והמעורבים ול-2 יישובים ערביים בלבד (נצרת ורהט). לא חושב מדד חברתי-כלכלי לאזורים סטטיסטיים בתוך 36 יישובים ערביים ודרוזיים בשל היעדר כתובות ביישובים אלו במקורות המינהליים. לפיכך, האפיון בוצע עבור 1,624 אזורים סטטיסטיים בתוך 81 העיריות והמועצות המקומיות בלבד.
- האזורים הסטטיסטיים סווגו ל-10 אשכולות על פי המדד שחושב עבורם, כפי שנעשה עבור רשויות מקומיות ויישובים בתוך מועצות אזוריות. כמו כן, חושבו אומדני פיזור של ערכי המדד בתוך כל אחד מ-81 היישובים.
- אוכלוסיית המדד אינה כוללת דיירי מוסדות סיעודיים, בתי סוהר וכדומה. לא נכללו בעיבוד אזורים סטטיסטיים המונים פחות מ-120 תושבים ו/או אזורים סטטיסטיים שחסרים עבורם חלק מהמשתנים.

¹ עיגון הוא קישור רשומה אלפאנומרית (רשומת נתונים המורכבת מאותיות וממספרים) לישות גאוגרפית (מרחבית) על סמך מזהים מרחביים. כלומר, שיוך פריט כלשהו למיקומו המדויק בשטח באמצעות המאפיינים שלו. המאפיינים חייבים לכלול נתון אחד לפחות על מיקומו במרחב, כגון כתובת המבנה, גוש וחלקה, סמל יישוב, סמל רחוב ו/או מספר בית וכד'.

המדד ברמה של אזורים סטטיסטיים יעודכן בהמשך יחד עם המדד עבור רשויות מקומיות ויישובים בתוך מועצות אזריות אחת לשנתיים. המדד על סמך נתוני 2017 יפורסם בשנת 2020.

לפרסום המלא של המדד החברתי-כלכלי 2015 לרשויות מקומיות וליישובים בתוך מועצות אזריות

ללוח 1 – אזורים סטטיסטיים, לפי סדר אלף-ביתי של שמות העיריות והמועצות המקומיות, ערך מדד חברתי-כלכלי 2015, דירוג ואשכול

ללוח 2 – אזורים סטטיסטיים בתוך עיריות ומועצות מקומיות, בסדר עולה של המדד החברתי-כלכלי 2015: ערך מדד, דירוג ואשכול

ללוח 3 – פיזור ערכי המדד החברתי-כלכלי של האזורים הסטטיסטיים בתוך 81 עיריות ומועצות מקומיות, 2015

הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה נמדדה באמצעות שילוב של תכונותיה הבסיסיות של האוכלוסייה בתחומים האלה: הרכב דמוגרפי, השכלה וחינוך, רמת חיים, תעסוקה וגמלאות. **מקורות הנתונים הם:** הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, המוסד לביטוח הלאומי, משרד האוצר, משרד הביטחון, משרד התחבורה ורשות האוכלוסין. ערך המדד החברתי-כלכלי של אזור סטטיסטי בעירייה או במועצה מקומית מחושב כערך רציף שמתקבל על ידי שקלול של הערכים המתוקננים של 14 המשתנים ששימשו לחישוב המדד עבור הרשויות המקומיות והיישובים בתוך המועצות האזריות. חישוב ערכי המדד של האזורים הסטטיסטיים וחלוקתם לאשכולות בוצעו לפי אותה השיטה ששימשה **לחישוב ערכי המדד ולחלוקה לאשכולות של היישובים בתוך המועצות האזריות.**

ערכי המדד לאזורים הסטטיסטיים חושבו על פי המשקלות שהתקבלו מהעיבוד עבור הרשויות המקומיות. משקלות הוכפלו בערכי המשתנים של האזורים הסטטיסטיים המתוקננים לפי הממוצע וסטיית התקן של משתני הרשויות המקומיות. **שיוך האזורים הסטטיסטיים ל-10 אשכולות** של הרשויות המקומיות בוצע לפי ערך המדד של כל אזור סטטיסטי בנפרד ולפי טווח ערכי המדד של הרשויות המקומיות בכל אשכול. כתוצאה מכך, **התקבלו עבור האזורים הסטטיסטיים ערכי המדד והאשכולות שהם בני-השוואה עם ערכי המדד והאשכולות של הרשויות המקומיות ושל היישובים בתוך המועצות האזריות.**

המדד הקודם ברמה של אזור סטטיסטי חושב על סמך נתוני מפקד האוכלוסין 2008. **מאז חלו שינויים רבים** במקורות הנתונים וגם בדרישות של משרדי הממשלה. בהתאם להחלטות ועדת ההיגוי שמלווה את תהליך בניית המדד החברתי-כלכלי, בוצעו שינויים בשיטת החישוב כדי שערכי המדד והחלוקה לאשכולות של יחידות גאוגרפיות ברמות פירוט שונות יהיו בני-השוואה עם ערכי המדד ועם החלוקה לאשכולות של הרשויות המקומיות. שינויים אלו אפשרו לפרסם את המדד הן ברמה של יישוב בתוך מועצה אזרית, הן ברמה של אזור סטטיסטי בתוך עירייה ומועצה מקומית.

- שיטת חישוב המדד לאזורים סטטיסטיים 2015 שונה משיטת חישוב המדד 2008.
- עקב שינוי שיטת החישוב של ערכי המדד ושינוי שיטת החלוקה לאשכולות, אי אפשר להשוות בין החלוקה של האזורים הסטטיסטיים ל-20 אשכולות בשנת 2008 לבין החלוקה ל-10 אשכולות בשנת 2015.

לוח א מפרט את ההבדלים בין המדדים ברמה של אזור סטטיסטי שחושבו על סמך נתוני מפקד האוכלוסין 2008 ועל סמך נתונים ממקורות מינהליים 2015.

לוח א. - מדד חברתי-כלכלי לאזורים סטטיסטיים: השוואה בין מדד 2008 לבין מדד 2015

מדד חברתי-כלכלי לאזורים סטטיסטיים 2015	מדד חברתי-כלכלי לאזורים סטטיסטיים 2008
המדד חושב על סמך נתונים ממקורות מינהליים לשנת 2015.	המדד חושב על סמך נתוני מפקד האוכלוסין 2008 שהתקבלו מהמדגם בשטח (כ-17% מהאוכלוסייה).
אוכלוסיית המדד כוללת גם את רוב דיירי המוסדות, חוץ מדיירי מוסדות סיעודיים, בתי סוהר וכדומה.	דיירי מוסדות לא נכללו באוכלוסיית המדד.
המדד חושב על סמך המודל שהתקבל עבור הרשויות המקומיות. ערכי המדד והאשכולות של האזורים הסטטיסטיים הם בני-השוואה עם ערכי המדד והאשכולות של הרשויות המקומיות והיישובים בתוך המועצות האזוריות.	המדד חושב על סמך המודל לאזורים הסטטיסטיים בתוך העיריות והמועצות המקומיות בלבד. ערכי המדד והאשכולות של האזורים הסטטיסטיים אינם בני השוואה עם ערכי המדד והאשכולות של הרשויות המקומיות.
ערך מדד ואשכול של אזור סטטיסטי בודד לא תלויים באיכות הנתונים באזורים סטטיסטיים אחרים, גם לא באוסף של האזורים הסטטיסטיים הנכללים בעיבוד.	ערך מדד ואשכול של אזור סטטיסטי בודד תלויים באיכות הנתונים באזורים סטטיסטיים אחרים, ובאוסף של האזורים הסטטיסטיים הנכללים בעיבוד.
עקב שינוי שיטת החישוב לא היה צורך באיחוד אזורים סטטיסטיים. לא חושב מדד עבור אזורים סטטיסטיים המונים פחות מ-120 תושבים.	אזורים סטטיסטיים המונים פחות מ-2,000 תושבים אוחדו עם אזורים סטטיסטיים סמוכים וקרובים עד כמה שאפשר לפי תכונותיהם החברתיות-כלכליות.
החישוב בוצע עבור 1,624 אזורים סטטיסטיים בתוך 81 עיריות ומועצות מקומיות שעבורן קיים עיגון של האוכלוסייה לאזורים סטטיסטיים. האזורים הסטטיסטיים סווגו ל-10 אשכולות של הרשויות המקומיות לפי ערך המדד של כל אזור סטטיסטי בנפרד ולפי טווח ערכי המדד של הרשויות המקומיות בכל אשכול.	החישוב בוצע עבור 1,616 אזורים סטטיסטיים בתוך כלל העיריות והמועצות המקומיות (חלקם בודדים, חלקם מאוחדים), כולל היישובים הלא מחולקים (כלומר כוללים רק אזור סטטיסטי אחד), אשר סווגו ל-20 אשכולות הומוגניים לפי ערך המדד החברתי-כלכלי שלהם.